Conclusies van de Advocaat-Generaal

M. LAGRANGE

17 oktober 1963

Vertaald uit het Frans

Mijnheer de President, mijne heren Rechters,

De Société des Aciéries du Temple (rechtsopvolgster van de Société nouvelle des usines de Pontlieue-Aciéries du Temple ofwel Snupat, U wel bekend) heeft een beroep ingesteld ex artikel 40 van het E.G.K.S.-Verdrag tot toekenning van schadevergoeding wegens dienstfout van de Hoge Autoriteit.

De gestelde fout is tweeledig:

1. de Hoge Autoriteit zou een rechtsdwaling hebben begaan bij het vervullen van haar taak, met elkaar in evenwicht te brengen: enerzijds het doel van de verevening, dat in wezen van economische aard is, anderzijds de eerbiediging van het gelijkheidsbeginsel voor hen die aan de verevening zijn onderworpen, welk beginsel zou zijn geschonden;

2. de Hoge Autoriteit zou hardnekkig in deze dwaling hebben volhard en de ondernemingen in het onzekere hebben gelaten omtrent hun rechten en plichten.

Naar aanleiding van de rechtsdwaling komt verzoekster uitvoerig – en bijna met een gevoel van heimwee – terug op de in haar eerste beroep verdedigde stelling, dat het – in wezen economische – doel van het vereveningsstelsel was gegrond op het begrip markt, waaruit volgt dat transacties die geen invloed hebben op de markt, zoals die betreffende concernschroot, niet hadden moeten worden belast: dit kwam trouwens overeen met de oorspronkelijke opvattingen van de oprichters van het Vereveningsfonds. Verzoekster verklaart weliswaar, dat zij zich neerlegt bij de rechtspraak van het Hof, dat anders heeft beslist op grond van de overweging dat niet de deelname aan de schrootmarkt, doch het schrootverbruik aan de heffing ten grondslag lag; doch niettemin, aldus verzoekster, duidden de beschikkingen van de Hoge Autoriteit en de wijze waarop deze werden

toegepast op een interpretatie die afweek van wat uiteindelijk door het Hof was beslist, waardoor de ondernemingen op het verkeerde spoor waren gebracht.

Wij willen hieromtrent slechts opmerken dat — ook al lag het wellicht in de bedoeling van de oprichters, het vereveningsstelsel alleen op die ondernemingen toe te passen die schroot kochten op de markt, daar de verevening immers in het leven was geroepen in verband met de bevoorradingsmoeilijkheden die op de markt waren gerezen — deze grondgedachte een wijziging heeft ondergaan toen, nadat het stelsel voor alle schrootverbruikers verplicht was geworden, de gedachte op de voorgrond kwam te staan van de solidariteit tussen al deze verbruikers, onverschillig of zij op de markt kochten of niet. In ieder geval heeft het Hof de basisbeschikkingen tot oprichting en regeling van de verplichte instelling in deze zin opgevat en geldig verklaard. Dit betekent, dat slechts dan een dienstfout van de Hoge Autoriteit kan worden aangenomen, indien wordt aangetoond dat de Hoge Autoriteit de belanghebbenden door haar handelwijze op een verkeerd spoor heeft gebracht ten aanzien van de toepassing van de beschikkingen, zoals bijv. in de zaak 19-60, Société Fives-Lille-Cail en anderen, arrest van 15 december 1961 (Jur. VII, blz. 624 e.v.). De duistere of onduidelijke bewoordingen van een beschikking zijn nl. op zichzelf niet voldoende om een dienstfout aan te nemen. De vraag of de beschikking geldig is kan zelfs niet aan de orde worden gesteld in een beroep ex artikel 40 (Meroni, 14-60, 13 juli 1961, Jur. VII, blz. 347), daar de vergoeding van de schadelijke gevolgen van een vernietigde of onwettig verklaarde beschikking in het E.G.K.S.-Verdrag valt onder de bijzondere regels van artikel 34. De enige beschikkingen die door het Hof onwettig zijn verklaard, voor zover voor verzoekster van belang, zijn die waarbij afwijkingen waren toegestaan aan Hoogovens en aan Breda Siderurgica. Uiteraard staat het niet aan verzoekster, zich hierover te beklagen, aangezien het arrest, waarbij de ongeldigheid van deze afwijkingen is vastgesteld, op haar verzoek is gewezen en bovendien ten uitvoer is gelegd.

Thans dient derhalve te worden nagegaan of de Hoge Autoriteit een handelwijze kan worden verweten, waardoor de belanghebben-

den op een verkeerd spoor zijn gebracht ten aanzien van de toepassing van de basisbeschikkingen. Wij zullen hierbij de vijf onderdelen, waarover verzoekster haar grieven heeft verdeeld, onderzoeken.

Eerste onderdeel: het vraagstuk van het concernschroot is niet opgelost. Immers, aldus verzoekster, de basisbeschikkingen, die spraken van „aankoopschroot" en van „binnen de Gemeenschap", wekten de gedachte dat alleen het op de markt gekochte schroot belastbaar was. Hier wordt dus kritiek geleverd op de tekst van de basisbeschikkingen. Wij bespraken dit punt hierboven en komen er thans niet op terug.

De volgende drie onderdelen, die onderling nauw samenhangen, zullen wij gezamenlijk behandelen.

Tweede onderdeel: de Hoge Autoriteit heeft nagelaten – het betreft ditmaal de toepassing – een nauwkeurige omschrijving te geven van het begrip aankoopschroot. Zij heeft zich gehouden aan het begrip „eigen omloopschroot", hetgeen laat veronderstellen dat naar haar mening alles wat geen „eigen omloopschroot" is, als „aankoopschroot" moet worden beschouwd. De uitdrukking „eigen omloopschroot" wordt trouwens pas in de beschikking 2-57 voor het eerst gebruikt. Gegeven de onzekerheden die in de voorschriften liggen opgesloten, had de Hoge Autoriteit terstond op ondubbelzinnige wijze haar standpunt dienen te bepalen.

Derde onderdeel: ook de omschrijving van het begrip „eigen omloopschroot" is door de Hoge Autoriteit geruime tijd in het onzekere gelaten. Haar brief aan het G.B.S.V. van 18 december 1957 bevat voor het eerst enkele, overigens veel te vage aanwijzingen hieromtrent.

Vierde onderdeel: de onzekerheid nam nog toe, doordat de Hoge Autoriteit ten aanzien van de aan Hoogovens en Breda Siderurgica verleende vrijstellingen „haar voorbehoud ophief", hetgeen impliceerde dat het concernschroot, dat nog steeds niet was gedefinieerd, in bepaalde gevallen kon worden vrijgesteld. Het motief voor de

vrijstelling, dat eerst in de brief van 18 april 1958 werd gegeven, is in dubbele zin onwettig, daar enerzijds de vrijstelling van concernschroot werd erkend en anderzijds gebruik werd gemaakt van het volkomen willekeurige criterium „plaatselijke integratie".

In deze drie onderdelen is de volledige geschiedenis terug te vinden van de heffing op concernschroot. Het zij ons vergund hieromtrent te verwijzen naar onze conclusie in de zaken 20-58 e.v., Phoenix Rheinrohr en anderen, Jur. V, blz. 198 tot 202.

Hieruit blijkt, dat de kwestie van de heffing op concernschroot uiteraard niet terstond tot een oplossing is gebracht. Aanvankelijk zijn slechts enkele pogingen ondernomen door de organen van Brussel en door de Hoge Autoriteit zelf; definitieve oplossingen zijn eerst bereikt na de verschillende arresten die door Uw Hof zijn gewezen. Bij deze pogingen staan niettemin twee dingen vast: In de eerste plaats is van begin af aan erkend, dat het concernschroot een probleem vormde. Verzoekster was zich zelf hiervan bewust, daar zij zich op 19 oktober 1956 in een brief tot de Hoge Autoriteit wendde, waarin de volgende passage opvalt (die bij pleidooi is geciteerd): „De door het Fonds ingestelde regels hebben tot gevolg, dat een gedeelte van het door de Régie nationale des Usines Renault geleverde schroot eventueel in aanmerking komt voor de vereveningsheffing". In de tweede plaats staat evenzeer vast, dat de Hoge Autoriteit de vrijstelling van concernschroot nimmer heeft erkend: de geachte raadsman van verzoekster heeft het tegendeel gesteld, daartoe aanvoerende dat de Hoge Autoriteit, door de vrijstelling om praktische redenen tot het geval van plaatselijke integratie te beperken, het beginsel van de vrijstelling had erkend. Doch dit is niet juist: uit een vergelijking tussen de beide brieven van 18 december 1957 en 17 april 1958 blijkt integendeel duidelijk, dat concernschroot in beginsel belastbaar was en dat op deze regel alleen een uitzondering werd gemaakt voor het bijzondere geval van plaatselijke integratie.

Ten aanzien van de kwestie van de heffing op concernschroot is de Hoge Autoriteit haar opvatting derhalve steeds trouw gebleven. Doch kan men haar er een verwijt van maken, dat zij haar standpunt niet op een eerder tijdstip uitdrukkelijk heeft bepaald, ge-

zien de onzekerheid die zowel uit het standpunt van het G.B.S.V. als uit de basisbeschikkingen voortvloeide? Wij menen van niet: De Hoge Autoriteit heeft het probleem in studie genomen, zodra zij daartoe was benaderd door het G.B.S.V., waar het reeds sedert geruime tijd voorwerp van discussie uitmaakte zonder dat zijn leden onderling tot overeenstemming geraakten, althans niet voor de beide bijzondere gevallen Hoogovens en Breda. Onzes inziens hebben noch de Hoge Autoriteit noch de organen van Brussel waarvoor de Hoge Autoriteit aansprakelijk is, zich schuldig gemaakt aan nalatigheid of traagheid bij de oplossing van het probleem.

Vijfde en laatste onderdeel: dienstfout van de Hoge Autoriteit, door na het eerste Snupat-arrest in haar dwaling te volharden.

Het is evenwel duidelijk, dat na het eerste Snupat-arrest, waarbij, in overeenstemming met de opvatting van de Hoge Autoriteit, de vrijstelling van concernschroot op ondubbelzinnige wijze is verworpen, verzoekster niet kan volhouden dat zij hieromtrent op een dwaalspoor is gebracht, nog wel door de schuld van de Hoge Autoriteit zelf! Voor zover de Hoge Autoriteit al van „hardnekkigheid" kan worden beticht, geldt dit alleen voor de vrijstelling van Hoogovens en Breda wegens plaatselijke integratie: wat dit betreft is verzoekster in het gelijk gesteld en, zoals wij reeds zeiden, het arrest is ten uitvoer gelegd; in ieder geval bestaat hieromtrent geen geschil. Alleen diegenen die van de vrijstelling profiteerden hadden zich over een fout van de Hoge Autoriteit kunnen beklagen. Doch Breda heeft zich zonder meer bij de zaak neergelegd, terwijl Hoogovens, die zich ter zake op een fout van de Hoge Autoriteit beriep, haar standpunt zag verworpen door het Hof, waar dit verklaarde dat „het vóór het Snupat-arrest (het betreft hier het tweede Snupat-arrest van 22 maart 1961) door de Hoge Autoriteit ingenomen standpunt zeker geen dienstfout oplevert" (Hoogovens, 14-61, 12 juli 1962, Jur. VIII, blz. 545).

Resumerend zijn wij van mening, dat het bewijs van een dienstfout, waarvoor de Hoge Autoriteit aansprakelijk zou zijn ex artikel 40 van het Verdrag, niet is geleverd.

Daarom slechts een enkel woord over de schade en het causaal verband tussen de gestelde fout en de schade. In dit verband voert verzoekster argumenten aan, die veel gelijkenis vertonen met het betoog van Hoogovens zelf in de zaak 14-61: tot dusver heeft zij de litigieuze heffing niet betaald; had zij dit op het betrokken tijdstip gedaan, dan had zij het betaalde aan haar afnemers kunnen doorberekenen, wegens de gunstige conjunctuur destijds die thans niet meer bestaat. Al deze argumenten zijn in het arrest 14-61 verworpen, hoewel Hoogovens juridisch veel sterker stond dan Aciéries du Temple, daar, het zij herhaald, Hoogovens kon wijzen op een begunstigende beschikking van de Hoge Autoriteit, hetgeen niet het geval is met verzoekster; de gevolgen van haar nalatigheid om de bijdrage te betalen heeft zij aan zichzelf te wijten, evenals het feit, dat zij daartoe zelfs geen voorzieningen heeft getroffen.

Wij concluderen tot verwerping van het beroep;

en tot veroordeling van de Société des Aciéries du Temple in de kosten.